

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

محمد هارون خپل شععی

۰۹ می ۲۰۱۲

د علي محمد مخلص عرفاني فرهنگ

د
محمد هارون خپل شععی
لیکنه او خپرنه
۴۸

۱۰۹- سرهنگان (د «س» په ژور):

سرهنگان، د سرهنگ د جمعي حالت دی، چي په عامه مانا، پوځي افسر يا پوځي منصبدار ته وايي . همدا اوس د ايران په پوځي تشکيلاتو کي دوي عسکري رتبتي شاملې دي، چي يو يي لومړی يا بشپړ سرهنگ او بل يي دوهم سرهنگ نوميري ۱؛ خو په تصوفي او عرفاني بحثو کي د « سرهنگ » اصطلاح، د خدای د نېکو او سپېڅلو دوستانو هغه ډله ده، چي شمېر يي درې سوه کسه دی؛ او د « اخيار » په نامه هم ياديري ۲ .
وتلی او منلی عرفاني صاحب نظر- شېخ عزيزالدين بن محمد نسفي (۶۳۰ - ۷۰۰ هـ ق) په خپل مشهور عرفاني اثر « کشف الحقايق » کي د اولياوو د شپږو ډلو يادونه کيي (کوي)، چي هر يوه يي بېل شمېر لري . شېخ نسفي د وليانو د دې شپږو طبقو د نومو په اړه څه نه ليکي؛ خو د ده د څېړني له مخي اوله ډله درې سوه کسه دي ۳ .

د هند د گورگاني پاچا - شاه جهان زوی - محمد داراشکوه (په ۱۰۲۴ هـ ق / ۱۶۱۵ م کي زېږېدلی او په ۱۰۶۹ هـ ق / ۱۶۵۹ م کي په ډيلي کي وژل سوئ) په خپل مشهور عرفاني اثر « سفينة الاولياء » کي د سرهنگانو مقام د خدای تعالی د وليانو په تشکيلاتي جوړښت يا سلسله مراتبو کي د مکتومانو تر څلور زره کسيزي ډلي مخکي؛ او د رجبونو تر څلوېښت کسيزي ډلي وروسته راوړی دی ۴ .

زموږ عارف شاعر، علي محمد مخلص، د خپل پښتو ديوان په پارسي عنوانو کي د سرهنگانو په نامه، د اولياوو دا ډله ياده کړې ده . مخلص، په يوه بڼايسته غزله کي زړه له پاچا، عقل له وزير او لسگونو حسونه له سرهنگانو سره تشبیه کړي دي . په دې لور عارفانه بيان کي د زړه، عقل او لسگونو حواسو تر منځ نه شلېدونکي اړيکي داسي انځور سوي دي :

زره گویا خبره وایي په څو باباه
 دی دانا شه د مخفي گنج له کتابه
 معلم یې حق، دانا دی د عالم که
 لکه وینس چي اوده پاڅوي له خوابه
 زره گویا له دانایي شه باور وکړه!
 دانایي د زره حاصله له دی باباه
 پنج بیرون، پینځه درون گوره لس واره
 باصره، شامه و سامعه البابه
 ذایقه، لامسه دا پینځه ظاهر دي
 د باطن حس دئ خیال وهم زود یابه
 حافظه، مفکره، مذکره شوه
 د باطن د پوهي دا پینځه اربابه
 هر هر یو له خپل عالمه خبر راوري
 و وزیر ته یې ظاهر که بی حجابه
 زره بادشاه، عقل وزیر، حواس سرهنگ دي
 دا وزیر باد شاه خبر که له خوابه
 حق له لسو بابو علم پر نازل که
 ځکه زره یې دانا کړئ دئ هر باباه

د نورو مالوماتو دپاره وگورئ : ابدال ، ابرار ، اوتاد، قطب، قطب الاقطاب، غوث، غوث الاعظم، غوث
 زمان یا صاحب الزمان، نقیبان، کامل شیخ، کامل پیر، کامل انسان، نمونه انسان یا کامل التمام ، کامل او ازاد،
 نبي او ولي، ولي او ولايت، معجزه، کرامت او استدراج .

لمنليکونه

- ۱ عميد ۲: ۱۴۳۱-۱۴۳۲.
- ۲ هجويری ۲۶۹؛ رزمجو ۲۳۰.
- ۳ نسفی، کشف الحقایق ۸۰.
- ۴ محمد دارالشکوه، سفینه الاولیاء ۹.
- ۵ د علي محمد مخلص د دیوان په خطي نسخه کي هر ځای « پینځه » د « پینځه » په بڼه کښل سوئ دئ .

پاته لري